

VAN HET BESTUUR

Sinds het laatste verslag in *Eigen Perk* 95/2 is het bestuur vijf keer bijeen geweest; op 6 april, 9 mei, 13 juni, 5 september en 2 oktober. Tijdens deze vergaderingen zijn de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

Wijzigingen bestuur en redactie – Tijdens een van de vergaderingen deelde Guus Lundgren mee, zijn penningmeesterschap op korte termijn te willen beëindigen. Dat was schrikken. Natuurlijk kwam meteen de vraag, waar en hoe vinden wij een (net zo'n goede) opvolger? Gelukkig kwamen we, via een van onze bestuursleden bij de heer Bob Wolfrat. Hij is bereid de taak van penningmeester op zich te nemen.

Slecht nieuws wordt meestal gedoseerd gebracht. Dat is wat Jan Lamme deed. Zijn eerste mededeling te willen stoppen als eindredacteur, werd een paar weken later gevolgd door een tweede: hij trekt zich ook terug uit de redactieraad van *Eigen Perk*. Ook al hebben wij alle begrip voor zijn, op persoonlijke redenen gebaseerde besluit, het blijft meer dan jammer. *Eigen Perk* groeide de afgelopen tien jaar onder zijn bezielende leiding uit tot een professioneel tijdschrift. Bram van der Schuyt, tot nu toe redactielid, zal het eindredacteurschap van Jan overnemen.

Verder is de heer Wim Meter gevraagd en bereid gevonden om zitting te nemen in het bestuur. Gezien zijn beroepservaring verwachten we, dat hij een goede impuls geeft aan activiteiten rond boekverkoop, presentaties, tentoonstellingen, enz.

In het eerstvolgende nummer van *Eigen Perk*, met daarin de uitnodiging voor de jaarvergadering, zullen wij de aspirant- bestuursleden nader aan u voorstellen.

Doelstellingen vereniging – Zoals u in EP 1995/2 heeft kunnen lezen, zijn vooruitlopend op de nieuwe statuten de doelstellingen aangepast. De vereniging stelt zich tot doel:

1. Het bevorderen en het verbreiden van de kennis van de geschiedenis van Hilversum.
2. Het beschermen van het historisch-ruimtelijke karakter van Hilversum en de inbedding daarvan in eigentijdse ontwikkelingen.

3. De behartiging van de belangen van de schriftelijke en andere materiële historische bronnen van Hilversum.

Bezorging Eigen Perk – Bijna 1000 leden, dat betekent ook 4 maal per jaar: 1000 adresstickers plakken, 1000 boekjes instoppen, 1000 enveloppen op adres sorteren en dan ook nog (laten) bezorgen. U zult begrijpen, dat werd wat veel van het goede. Vandaar dat wij deze taken uitbesteed hebben aan een verzendbureau.

Lustrumviering – De afgelopen jaren een vast agendapunt op de bestuursvergaderingen. Heel veel uren zijn er aan besteed, maar niet vergeefs. Wij kunnen tevreden terugkijken op de auteursavond, de opening, de ledenavonden, het boek en de tentoonstellingen. Zie ook de rubriek TERUGBLIK in dit nummer.

Jaarboek – Ook dit onderwerp komt regelmatig ter sprake. De vragen zijn: is er belangstelling ofwel een markt voor zo'n jaarlijkse uitgave? Wat mag het kosten ofwel wat heeft men er voor over? Wij zijn er nog niet uit.

Villagebieden – De gemeente Hilversum heeft een voorontwerp bestemmingsplan Villagebieden gepubliceerd. Onze adviseurs Henk Dirx en Roel Leenders hebben dit lijvige boekwerk bestudeerd en een zeer gedegen reactie naar de gemeente gestuurd.

Het Huis met de pilaren en Boomborglaan 4 – Onze aanvraag voor plaatsing op de monumentenlijst is via het ministerie voor advies naar de gemeente Hilversum gestuurd. Daarna zijn beide panden op de rijkslijst gezet. Jammergenoeg doet dit niets af aan het verval en de verloederding van het huis met de pilaren. Wij kunnen verder weinig ofwel niets doen om dit te voorkomen.

Overige punten – Voor informatie over omgevingsonderwijs, Spijkerpandjes en het rapport *Wegen* wil ik u graag verwijzen naar artikelen elders in deze uitgave van *Eigen Perk*.

Archief – Van een van onze leden ontvingen wij alle uitgaven van *Wij in Hilversum*, van november 1956 t/m maart 1973. Een aanwinst voor onze bibliotheek/archief.

HWL

Wisseling eindredactie

Jan Lamme heeft de wens kenbaar gemaakt om de eindredactie van *Eigen Perk* met ingang van 1996 wegens andere activiteiten neer te leggen. Het bestuur van *Albertus Perk* vindt dit erg spijtig omdat Jan gedurende lange tijd de dragende kracht was in het redactieteam. Hij trad in 1986 toe de redactie toe en nam in 1989 de eindredactie over van Loes Westermann. In die tien jaar zijn zowel vorm, inhoud en omvang van het tijdschrift aanzienlijk vooruit gegaan. *Eigen Perk* bepaalt in belangrijke mate het gezicht van onze vereniging. De sterke ledenaanwas van 340 leden in 1989 tot 1000 leden thans is mede aan de kwaliteit van ons tijdschrift te danken.

De redactionele vaardigheden, de nauwgezetheid van werken en vooral het grote verantwoordelijkheidsgevoel van Jan Lamme hebben *Eigen Perk* gemaakt tot wat het nu is. Het bestuur wil hem daarom van harte bedanken voor zijn geweldige inzet als redacteur en eindredacteur.

Het bestuur is verheugd te melden, dat er een goede opvolger is gevonden in Bram van der Schuyt, die al jarenlang zowel bestuurslid als redactielid is. Hij kent dus het klappen van de zweep. Het bestuur wenst hem veel succes als nieuwe eindredacteur.

Fred Repko
voorzitter HHK *Albertus Perk*

Overleg met wethouder Binnenstad

Zoals in het vorige nummer aangekondigd (p.115-116) had het bestuur van *Albertus Perk* behoefte aan een gesprek met wethouder E.H.D. Smit over twee onderwerpen: de voorgenomen doorbraak in de Oude Torenstraat en zijn beleid tav. de historische bebouwing in het centrum. Onze afvaardiging bestond uit voorzitter Fred Reko en onze adviseurs Roel Leenders en Henk Dirx.

Met betrekking tot de Oude Torenstraat huldigde wethouder Smit het standpunt, dat in de Oude Torenstraat al zodanig grootschalige ingrepen plaatsvonden door de bankgebouwen, dat een verdere afbraak van dit kleinschalige gebied niet bezwaarlijk zou zijn. Het moge duidelijk zijn dat het ons standpunt is dat vroegere aantasting van het gebied geen vrijbrief mag zijn voor verdere aantasting.

Verder werd een misverstand opgelost. Tijdens de hoorzitting bij Provinciale Staten (zie verslag vorig nummer, blz. 114) werd gesteld dat de doorbraak van de Oude Torenstraat *om esthetische redenen* zou moeten plaatsvinden. Deze opvatting komt geheel voor rekening van de voorzitter van de hoorcommissie in Haarlem. Wethouder Smit stelde met nadruk dat de gemeente Hilversum de Oude Torenstraat absoluut

niet om esthetische redenen wil verbreden!

We vroegen verder naar het standpunt van de wethouder mbt. de historische bebouwing van het centrum. Zijn besluit om de mogelijkheid te bezien de Spijkerpandjes te verplaatsen naar het *historisch buurtje* (de term is niet van ons!) riep bij ons de vraag op wat Smit wil met het historisch erfgoed van de Hilverumse kern: wegdrucken in een openluchtmuseumpje of integreren in nieuwe ontwikkelingen? De wethouder stelde dat hij historische belangen moet afwegen tegen andere en vooral financiële belangen. Van onze kant werd benadrukt dat we (nog steeds) een stedenbouwkundige visie missen op de historische kern. In het kader van het overleg met de gemeente over beeldkwaliteitsplannen voor het centrum hebben wij zo'n visie ter tafel gelegd. (In dit blad komen we hierop terug.) De grote lijnen zijn door ons aan wethouder Smit uiteengezet. In die visie past niet de verplaatsing van historische panden, omdat hun waarde ontleend wordt aan de plaats waar ze staan.

We bespeurden een luisterende houding bij de wethouder, maar we zijn er nog niet gerust op dat er al een visie op de historische bebouwing van de Hilversumse kern ontwikkeld is.

FFMR

Het nieuwe hart van Hilversum

Het zal u niet ontgaan zijn. De sloop van Hof van Holland, het veilinggebouw van Van Spengen en de Spijkerpandjes. Ze verdwenen in de afgelopen maanden. Het gat van Hilversum werd een heel groot gat. Maar niet voor lang, zo laat het zich aanzien.

Architect Hans Ruijsenaars maakte in 1993 het plan voor de winkelpassage op de plaats van Hof van Holland. Met ruimte voor een nieuw café-restaurant. Hopelijk onder de oude naam. Projectontwikkelaar is Wilma Vastgoed. (Zie afbeelding EP 1994-1, blz. 13).

Van meet af aan was duidelijk dat dit plan alleen kon worden uitgevoerd als ook de parkeergarage aan de zuidwand zou worden gerealiseerd. Projectontwikkelaar Dura had in de afgelopen jaren enkele plannen in rook zien opgaan. Een van de problemen waarvoor geen goede oplossing werd gevonden was de chroomvervuiling in de bodem, die bemaling op die plaats onmogelijk maakt. Er werd een deal gemaakt tussen Dura en Wilma Vastgoed, alles in nauw

overleg met de gemeente Hilversum. En Hans Ruijsenaars werd gevraagd ook voor dit project een plan te maken. Het lukte hem om een oplossing te vinden voor het milieuprobleem en de bemaling. En in het najaar van 1994 kwam hij met een eerste ontwerp voor de rest van de bebouwing.

Tot veler verrassing bleek hij de historisch waardevolle Spijkerpandjes te willen handhaven. En de projectontwikkelaar stond daar achter. Historie en commercie bleken in dit geval samen te spannen.

Nauw overleg met "Albertus Perk"

Vanaf de eerste ontwikkelingen hadden we als bestuur van de historische vereniging contact met de architect. Ik herinner me een prachtige zomerse dag in 1993, toen we samen met onze adviseurs en enkele mensen van *Hilversum, Pas Op!* – in het Hof van Holland – bijna een hele dag hebben gepraat met de architect over alle aspecten van de Kerkbrink. Op dat moment viel ons al op hoe nauwgezet en liefdevol hij de

Oktober 1995: een ongewoon beeld van de Kerkbrink met Oude Raadhuis. De Spijkerpandjes zijn voor een deel al gesloopt. Het veilinghuis is al weg (foto: Goois Museum).

plaats benaderde. En in de daarop volgende uitwerking van de 'passage' kwamen veel elementen van de discussies terug ondanks de zakelijke eisen die voor dit gigantische project aan de vormgever werden gesteld.

Ook bij de voorbereiding van het plan voor de zuidwand (voor de architect *Hilversum 2*) waren we betrokken. We hebben ons met name ingezet voor de Spijkerpandjes, het veilinghuis, de *taartpunt van Harkema*, de authentieke rooilijnen en het behoud van het karakter van de Oude Torenstraat en de tweede brink voor het postkantoor.

Het veilinghuis verkeerde in een te deplorabele staat en was niet te redden. De historische rooilijnen worden vrijwel gehandhaafd en de Spijkerpandjes worden opnieuw gebouwd op dezelfde plek. Een recente poging van de fracties van CDA en Groen Links om de Spijkerpandjes alsnog te verplaatsen naar het zogenaamde *historische buurtje* haalde het niet.

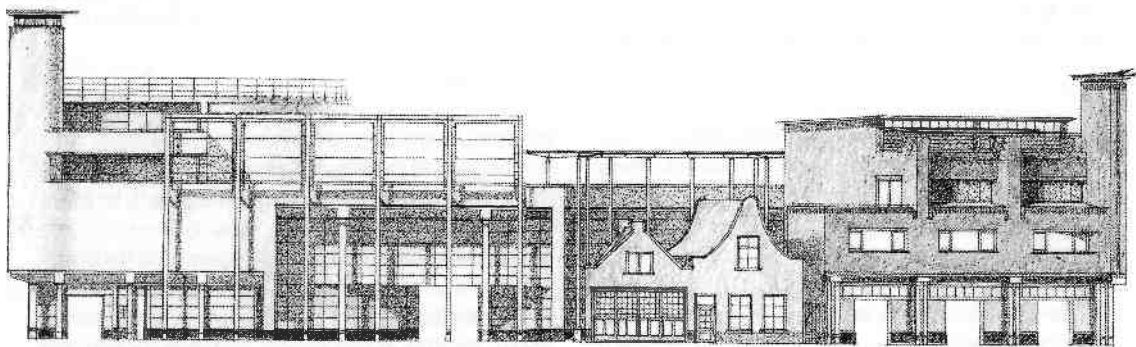
Voor ons geen *Hilversum 3*

Onduidelijk is voorsnog de afwikkeling van de 'taartpunt'. De gemeente heeft het pand gekocht om het te slopen en daarmee ruimte te schep-

pen voor een door Wilma Vastgoed te ontwikkelen plan dat aansluit op de zuidwand van de Kerkbrink. Ook voor dit deel kreeg Hans Rijssenaars een opdracht voor een plan (in zijn optiek *Hilversum 3*). Omdat er een nauwe relatie is tussen de geplande verkeersafwikkeling door de Oude Torenstraat (aanvankelijk twee tegengestelde verkeersstromen) en deze afbraak, was en is ons bestuur mordicus tegen deze 'oplossing'.

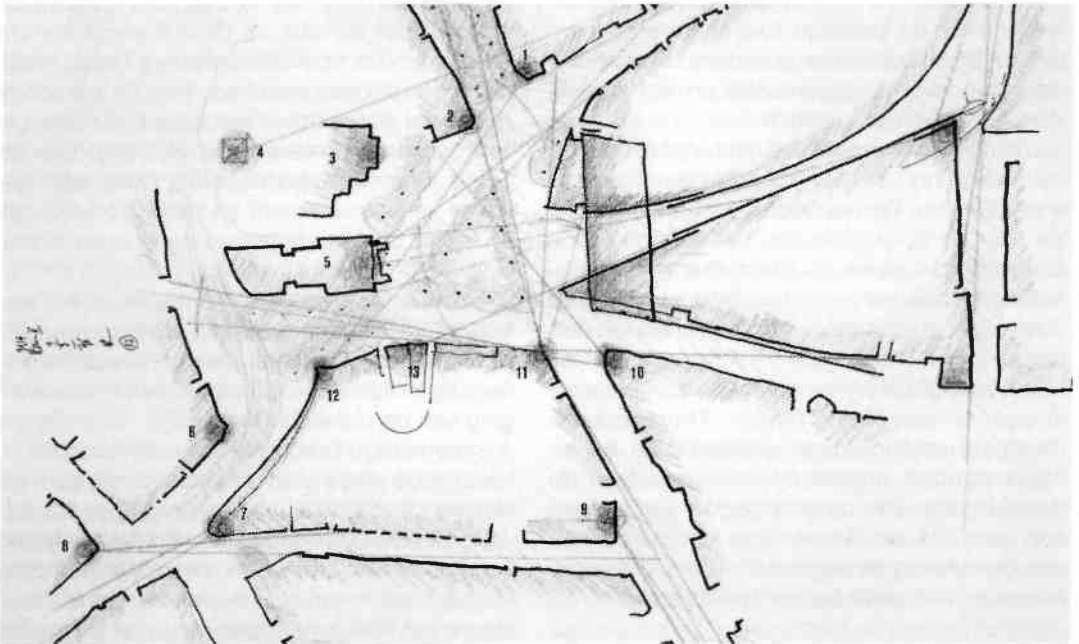
Een nieuwe ontwikkeling ontstond bij het verkeersplan 'Wegen', dat in het afgelopen najaar door de gemeente werd gepresenteerd. De binnenring in één richting maakte een heroverweging van de plannen mogelijk.

In een lange brief maakten we in oktober j.l. het college en de raad er op attent, dat door de nieuwe situatie de sloop van de dorps bebouwing van de Oude Torenstraat en de 'taartpunt' zou kunnen worden voorkomen. We zien zelfs mogelijkheden om het ringverkeer geheel buitenom het Kerkbrinkgebied te leiden en tevens het voorgestelde kruipdoor-sluipdoor-traject van de ring sterk te vereenvoudigen. Bijkomend voordeel: de toegankelijkheid van het unieke stiltegebied van de oude begraafplaats, zou door

Afb. 1: Ontwerp gevels aan de zuidzijde van de Kerkbrink.

V.l.n.r. het 'uitbuikende' torenelement op de hoek van de Kerkbrink. Het hoekaccent rust op een kolom waar achterlangs gelopen kan worden. Op de begane grond komen waarschijnlijk winkels in de sfeer van multi-media. Daar zijn ook de ingangen van de bovenwoningen en de voetgangers in- en uitgang van de ondergrondse parkeergarage (ingang auto's aan de Brinkweg). Dit gedeelte wordt afgesloten met een mensbrede steeg tot de opnieuw opgetrokken Spijkerpandjes. Achter die Spijkerpandjes een mini-pleintje met winkels. Een colonnade geeft een doorzichtig hoogteaccent. De geprojecteerde boom achter de Spijkerpandjes is op dit ontwerp (nog) niet opgenomen (zie afb. 4). Rechts van deze pandjes is een trap met een hek, de nooduitgang van de woningen boven de winkels rechts van de Spijkerpandjes. De afsluiting wordt gevormd door een verticaal hoekelement, dat v.a. de eerste verdieping uit de bestaande rooilijn naar voren komt, een markatiepunt dat voortkomt uit de verkeersafwikkeling via de Oude Torenstraat. Rechts van dit hoekelement is een ontwerpschets van een nieuwe 'taartpunt' gemaakt, maar hier nog niet weergegeven (tek.: Hans Ruijsenaars, sept. 1995).

Afb. 2: Markante gebouwen en hun zichtlijnen.

Op bijna alle hoeken in het Kerkbrinkgebied staan panden met een zekere uitstraling die voor de oriëntatie van groot belang zijn. De winkel van Meddens (1) en Restaurant de Kerkbrinck (2) op de hoeken met de 's-Gravelandseweg, de Grote Kerk (3) met toren (4) en het Oude Raadhuis (hier voorzien van een mogelijk toekomstige uitbreiding aan de achterzijde) (5), de apotheek naast het postkantoor (6), het pand van Harkema (7), de beddenzaak van Morpheus (8), de boerderij van Houtman (9) en het restaurant Lorenza op de hoek van de Herenstraat (10). De nieuwe verticale elementen in het plan van Ruijssenaars, de hoektoren (11) en de uitstulping bij de knik in de rooilijn (12) gaan hun rol in dit spel van markatiepunten en zichtlijnen meespelen. Vanuit de passage heeft men direct zicht op het Oude Raadhuis en de Spijkerpandjes (13) (tek. Hans Ruijssenaars, sept. 1995).

deze oplossing sterk worden verbeterd.

Kortgeleden is gebleken, dat de winkeliersvereniging STRO onze opvatting over het verleggen van het ringwegtracé deelt. Opnieuw een bewijs dat historisch en commercieel belang elkaar niet hoeven te bijten.

De gemeenteraad moet zich nog uitspreken over het voorgestelde tracé van de ringweg. Anders dan bij het woningbouwproject Langestraat – Laanstraat, waar een aantal gemeentelieden tegen wil en dank mee instemden, speelt de tijdsdruk veel minder een rol.

Uitgewerkt plan Kerkbrink-zuid

Inmiddels zijn verbeterde plannen voor de wand Kerkbrink-zuid (inclusief de herbouwde Spijkerpandjes) gepresenteerd. Dat gebeurde in oktober en november j.l. in de raadscommissie, de

welstands- en de monumentencommissie.

Het gehele plan dat boven de parkeergarage moet verrijzen is niet zo eenvoudig uit te leggen. Maar Hans Ruijssenaars was bereid om de hoofdlijnen van zijn plan nog eens voor de lezers van dit blad te verduidelijken.

Uitgangspunt voor het ontwerp is, dat de zuidwand minder nadrukkelijk het beeld van het plein zal bepalen. De 'hoofdrospelers' zijn het Oude Raadhuis en de winkelpassage op de plaats van Hof van Holland. De gebouwen aan de zuidzijde zijn meer gedacht als 'toeschouwers' van het gebeuren op de brink. Om die reden ook geen lang aaneengesloten gebouw, maar een afwisseling van verschillende gebouwen met verticale accenten. Daartussen de Spijkerpandjes die na hun wederopstanding bijna verwonderd de 21e eeuw inkijken.

Gelaagdheid

Gekozen is voor een gelaagde wand, dwz. er gebeurt iets op de rooilijn, maar tegelijk wordt je als gebruiker van het plein ook betrokken bij de ruimte erachter. Colonnades, terugspringende wanden en dakterrassen benadrukken het reliëf. Bij de Spijkerpandjes is die gelaagdheid gevonden door de gebouwen los te zetten en daarachter een pleintje met winkels te creëren. Een boom op dat pleintje zal de dieptewerking nog vergroten.

Hoewel de gelaagdheid in het werk van Ruijsenaars meer voorkomt (zie b.v. het stadhuis van Apeldoorn) zegt hij bij de uitwerking van dit idee geïnspireerd te zijn door de tekening die *Pas Op en Albertus Perk* enkele jaren geleden gebruikten voor een briefkaartenaktie om de gemeenteraad op goede gedachten te brengen. Die tekening van Paul van Vliet laat de Spijkerpandjes intact tegen de achtergrond van hogere bebouwing. Iets dergelijks doet Ruijsenaars met het bouwsel achter de Spijkerpandjes, zij het dat zijn oplossing veel doorzichtiger is vanwege de behoefte aan invallend zonlicht. Hoewel de drie delen van de gevel aan de zuidzijde van de Kerkbrink onderling verschillen, wordt door de colonnade achter de Spijkerpandjes een verbinding gelegd, die de samenhang tussen de delen vergroot (Afb. 1).

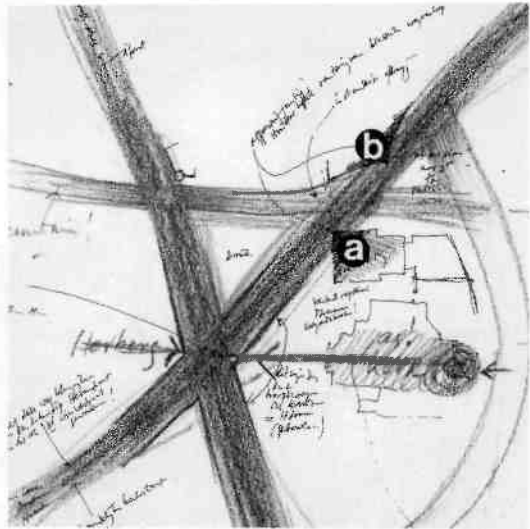
Hoekaccenten

We zijn er ons nauwelijks van bewust, maar de oriëntatie in een stad wordt sterk bepaald door de vormgeving van gebouwen op hoeken. In de Hilversumse binnenstad (zo u wilt het oude dorp) worden die hoeken vooral gekenmerkt door verticale accenten als kleine torentjes, afplattingen e.d.

Het ontwerp voor de Kerkbrink-zuid zet die traditie voort. Twee verticale elementen benadrukken markante punten van het ontwerp. Op de hoek met de Langestraat is dat een 'uitbuikend' torentje en op de knik van de rooilijn een wat ijler bouwsel. Deze verticale accenten lijken niet 'geaard'; ze zweven als het ware en zijn in die zin belangrijker voor de oriëntatie op afstand dan op de plaats zelf (Afb. 1 en 2).

Een discutabel puntje

Gedurfd, om niet te zeggen gewaagd, is de uit-

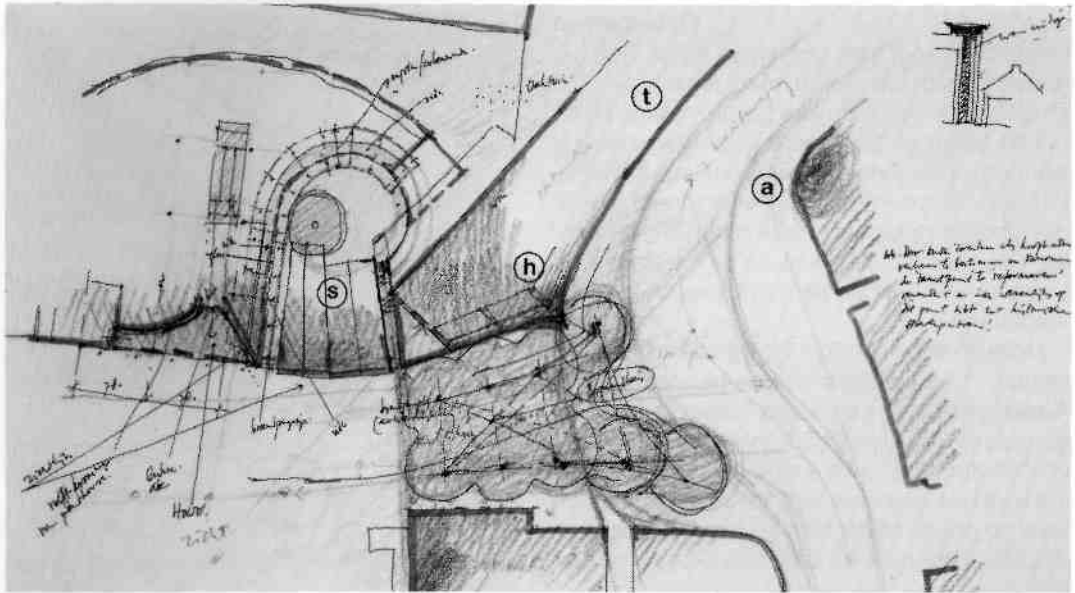

Afb. 3: Hoofdrichtingen in het oude wegenpatroon rond de Kerkbrink.

De kruisvorm toont de van oudsher primaire verbindingen. Van links onder naar rechtsboven die van de Kerkstraat naar de Havenstraat. Van rechtsonder naar linksboven de weg van 's-Graveland naar Soestdijk (aansluiting op de postweg). De overige wegen zijn van oudsher minder belangrijk (Herenstraat, Oude Torenstraat). Opvallend is de inbreuk die met de uitbreidingen van het Oude Raadhuis in 1768 en 1880 op de primaire verbinding Kerkstraat-Havenstraat is gemaakt. Het gebouw is in zekere zin een obstakel in die route geworden (a). In het ontwerp van Ruijsenaars wordt een dergelijke ingreep voorgesteld aan de overzijde (b), op het punt waar de rooilijn Kerkbrink-Vaartweg een knik vertoont. Het betreft hier een vrij smal torenelement op enkele kolommen, waar tussendoor gelopen kan worden. Niettemin een forse ingreep in het bestaande wegpatroon. Deze ingreep wordt ingegeven door het voorgestelde tracé van de ringweg (tek. Hans Ruijsenaars, aug. 1995).

stulping van het torentje op de knik van de rooilijn, richting Vaartweg. De architect heeft hier bewust gekozen voor een inbreuk op het historische wegverloop. Hij stelt dat dat eerder gebeurde. Het Oude Raadhuis is bij verbouwingen in 1768 en 1880 sterk vergroot en heeft zich ingedrongen in de van oorsprong rechte verbindingroute Kerkstraat-Havenstraat (Afb. 3).

Door nu hetzelfde te doen aan de overkant van het Oude Raadhuis wordt de brink (van Hof van Holland) meer afgeschermd van het brinkje voor het postkantoor. Bomen markeren deze overgang nog extra. De scheiding tussen de

Afb. 4: Plattegrond van de nieuwe situatie Kerkbrink-zuidzijde.

In dit bovenaanzicht is de ligging van de Spijkerpandjes (s) goed te zien. Ook de boom en het achterliggende pleintje met winkels zijn goed te zien. Onder het Oude Raadhuis met mogelijk toekomstig achtervoegsel. Door de Oude Torenstraat tot hoofdverkeersader te promoveren wordt het historisch stratenpatroon wezenlijk aangetast. Het tracé moet de bocht om bij de apotheek (a). De nauwe ruimte maakt het nodig om de 'taartpunt' (t) te reformeren. Het verticale hoek-element (h) markeert de bocht in de ringweg en sluit met de nieuwe bomen dit verkeersgebied meer af van de grote brink links op de tekening. Een definitieve beslissing over het verloop van het ringwegtracé moet overigens nog worden genomen (tek. Hans Rijssenaars, aug. 1995).

twee brinken wordt zo nadrukkelijker. Het torenelement is overigens een beperkte inbreuk in het straatpatroon. Het stulpt uit, maar 'zweeft'. Op de begane grond volgt de bebouwing meer de bestaande rooilijn (Afb. 4).

Gemeenteraad let op uw historie!

De motivatie voor deze inbreuk is een regelrecht gevolg van de voorgenomen verkeersweg door de Oude Torenstraat. Het torenelement is in feite een aanduiding waar je in het (auto)verkeer de bocht omgaat. Uit het bovenstaande hebt u begrepen dat wij als bestuur hier grote moeite mee hebben. In feite wordt de architectuur hier opgehangen aan een verkeerssituatie die de 'waan van de dag' volgt en mogelijk in de toekomst weer verandert. Dat daarbij de brink voor het postkantoor en de dorpse Oude Torenstraat worden opgeofferd, maakt het nog onverteerbaarder.

De architect kan over zijn oplossing moeilijk

een verwijt worden gemaakt. Deze vloeit voort uit de opdracht van de projektontwikkelaar Wilma Vastgoed, die op zijn beurt uitgaat van de voorgestelde verkeersweg.

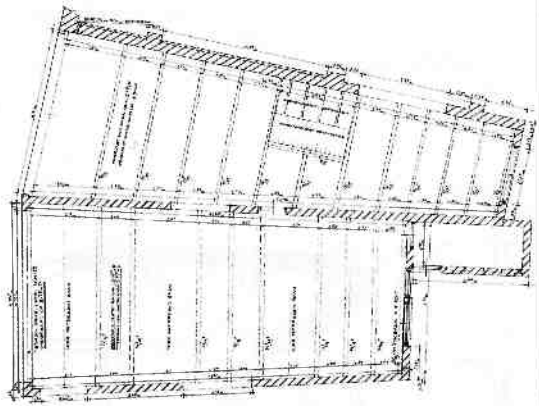
Wij vinden, nogmaals, dat eerst onze vertegenwoordigers in de gemeenteraad zich over het ringwegtracé moeten uitspreken. Dat is nog niet gebeurd en de keuze bepaalt de noodzaak van wel of niet afbreken van belangwekkende en historische bebouwing.

Een bespreking en weergave van het schetsontwerp van Hans Ruijsenaars voor de vervanging van de taartpunt van Harkema is voor ons dus voorbarig. De gemeenteraad is eerst aan zet. Ons motto: Gemeenteraad let op uw (historische) saeck!

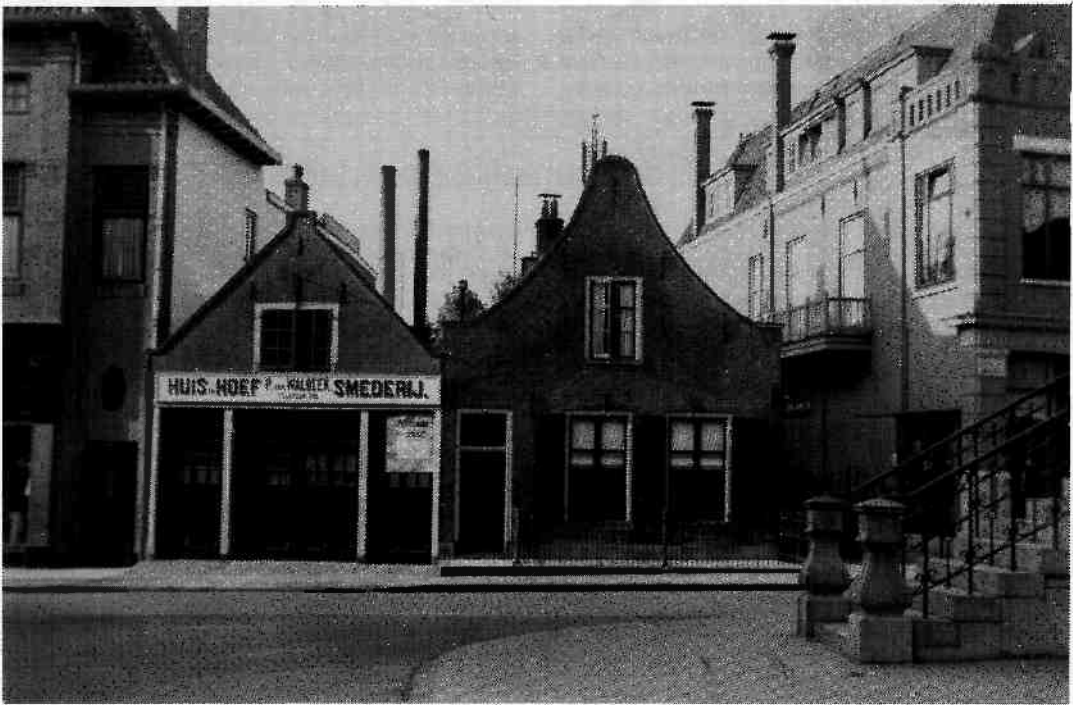
Jan Lamme

Herbouw Spijkerpandjes

Voorafgaand aan de afbraak van de Spijkerpandjes zijn deze gebouwtjes eind september 1995 volledig opgemeten en daarna op tekening gezet. Dat gebeurde (na overleg met de Dienst Monumentenzorg Hilversum) in opdracht van de architectengroep van Hans Ruijsse-naars door Joh. A. Riesener, een 72-jarige restauratiearchitect uit Amsterdam. Hij komt uit een groot interview in de Courant Nieuws van de Dag van 7 oktober j.l. naar voren als een gedreven man met veel hart voor monumenten. Eén van zijn vele opdrachten in de Amsterdamse grachtengordel en de Jordaan was die voor de voormalige hoedenmakerij en later Remonstrantse schuilkerk 'De Rode Hoed', een ruimte die wekelijks op TV te zien is in het praatprogramma van Sonja op zaterdag. Riesener komt naar voren als een vakman die oog heeft voor het detail: *Kijken en meten, dat leren ze tegenwoordig niet meer. Spanten en dakpannen tellen. Je verdiepen in de eeuwenoude filosofie achter een constructie, daar gaat het om. Restaureren is in oude staat terugbrengen en niet onmiddellijk naar een eigen oplossing grijpen.* Riesener wordt in Amsterdam beschouwd als nestor van de monumentenzorg en werd onlangs vanwege zijn verdiensten door Stadsherstel geëerd met zijn beeltenis op een door hem gerestaureerd pand.

De plattegrond van de Spijkerpandjes laat zien, dat ze ten opzichte van elkaar door de ronding in de rooilijn enigszins verdraaid zijn. De voorzijde van beide gebouwtjes is aanzienlijk breder dan de achterzijde. Vooral de smederij (boven) verengt naar achteren van ruim vijf meter breed naar nog geen drie meter (opmetingstek. Joh. A. Riesener, sept. 1995).

Een bekende foto van de Spijkerpandjes aan het begin van deze eeuw. Deze foto zal een belangrijke rol spelen bij de vormgeving van de nieuw te bouwen pandjes (foto: Goois Museum).

Alternatief tracé voor de binnenring

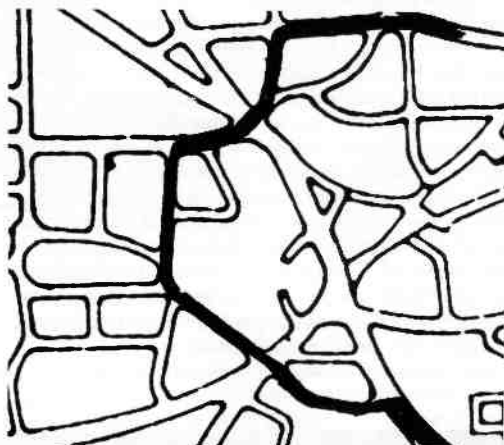
Albertus Perk heeft gereageerd op het gemeentelijke verkeersplan 'Wegen'. Op 10 oktober 1995 is aan het college van B&W de zienswijze van het bestuur kenbaar gemaakt. Alle raadsleden kregen deze zienswijze thuis toegestuurd.

Als onderdeel van een uitvoerig betoog over het behoud van de dorpse elementen in het Kerkbrinkgebied is daarin een alternatief tracé voor de binnenring voorgesteld. Het bestuur stelt voor om dit niet te laten verlopen

Deel van het voorgestelde tracé voor de binnenring in het gemeentelijke verkeersplan 'Wegen' van 1995. Veel lastige en onlogische bochten, moeizame verkeerssituaties.

via 's-Gravelandseweg en Oude Torenstraat, maar de ring via de Oude Engweg te laten oversteken naar de Albertus Perkstraat om via de PC.Hoofweg en de Torenlaan de Vaartweg over te steken naar de parkeergarage bij de Kerkbrink. Deze oplossing spaart niet alleen de dorpse bebouwing van de Oude Torenstraat en de *taartpunt van Harkema*, maar levert ook een veel duidelijker en minder bochtig circuit voor deze binnenring op.

Alternatief trace voor een deel van de binnenring op voorstel van Albertus Perk. Logischer en helderder verloop van de ringweg.

Dr A.C.J. de Vrankrijker overleden

Op 25 oktober j.l. is in Bussum de leraar en historicus dr. A.C.J. de Vrankrijker op 87-jarige leeftijd overleden. De Vrankrijker heeft vanaf zijn studie geschiedenis veel over het Gooi geschreven. In de periode 1939-1995 zijn vele tientallen boeken en artikelen over diverse aspecten van de geschiedenis van het Gooi van zijn hand verschenen. Van het in 1939 verschenen standaardwerk *De geschiedenis van Gooiland* schreef hij het tweede en derde deel. In 1976 schreef hij als aanvulling de *Nieuwste geschiedenis van Gooiland 1925-1975*. Onderwerpen waar hij speciale belangstelling voor had waren de natuur van het Gooi en de geschiedenis van de Erfgooiers.

Hij was van 1941 tot aan zijn pensioen in 1972 docent geschiedenis aan het Goois Lyceum te Bussum. Naast alle publikaties over het Gooi heeft hij veel belangrijke boeken en artikelen geschreven over de vaderlandse historie, met name over de sociaal-economische geschiedenis.

In zijn vrije tijd was hij vaak in de natuur. De bergsport was een veelvuldig beoefende hobby. Vanuit deze belangstelling voor de natuur heeft hij een belangrijke rol gespeeld binnen het vormings- en ontwikkelingswerk en

was één van de oprichters van het Nivon, het Nederlandse Instituut voor Volksontwikkingen Natuurvriendenwerk.

De Vrankrijker was vanaf de oprichting in 1970 betrokken bij het werk van de Stichting Tussen Vecht en Eem. Als voorzitter van de redactie van het tijdschrift Tussen Vecht en Eem heeft hij tot 1988 een belangrijke stempel op deze uitgave gedrukt. In het voorjaar van 1995 heeft hij, na 25 jaar, afscheid genomen van het bestuur van deze Stichting.

Ook heeft hij vele jaren ingezet voor het beheer en behoud van het Goois Museum in Hilversum. Was vanaf 1960 penningmeester van de Stichting Museum voor Gooi en omstreken. Na 1969 nam zitting in de begeleidingscommissie van het Goois Museum.

Voor al zijn werk heeft hij verschillende onderscheidingen en prijzen ontvangen. Van het gemeentebestuur van Hilversum ontving hij in 1971 de cultuurprijs en in 1985 van het bestuur van de Stad en Lande Stichting van E. Ludenpenning.

Wij gedenken dr. de Vrankrijker met veel respect.

EVM